

מסורת הש"ם

כיצד מעברין פרק חמישי עירובין

נפ.

עין משפט
נר מצוה

לח א מיי פכ"ח מהל'
שבת הל' י"ז תוש"ע
א"ח סימן שט ספק ח:
לב ב ג מיי שס תוש"ע
שס ספק ט:
מ ד מיי פ"ח מהלכות
עירובין הלכה יט סמג
עשין דרכנ א תוש"ע א"ח
ס' שז ספק א:
מז ה מיי שס הלכה כד
תוש"ע שס ספק ד:
מב ו מיי שס הלכה יט
תוש"ע שס ספק א:

רבינו חננאל

[illegible]

למקום שריבה אין למקום שמיעט **א**. פ"ה והלא יש בכלל מאתים מנה ומימה דמאי קשיא דודאי אין שומעין למקום שמיעט אלא הולכין עד מקום המרובה ועוד לישנא דמשני אף למקום שריבה לא אתי שפיר דלמקום שריבה דוקא הוא ולא אף למקום

גמ' למקום שריבה אין למקום שמיעט לא
אימא * אף למקום שריבה: ריבה לאחד ומיעט
לאחד כו': הא תו למה לי היינו הך הכי
קאמר ² ריבה אחד ומיעט אחד שומעין
לזה שריבה אמר אבוי ³ ובלבד שלא
יובה יותר ממדת העיר כאלכסונא:
שלא אמרו חכמים את הדבר להחמיר
אלא להקל: והתניא לא אמרו חכמים
את הדבר להקל אלא להחמיר אמר רבינא
לא להקל על דברי תורה אלא להחמיר
על דברי תורה ⁶ ותחומין דרבנן:
מתני' ⁷ עיר של יחיד ונעשית של רבים
מערבין את כולה ושל רבים ונעשית של
יחיד אין מערבין את כולה אא"כ עשה חוצה
לה כעיר חדשה שביהודה שיש בה חמשים
דיוורין דברי רבי יהודה ר"ש אומר ג' חצירות
של שני בתים: **גמ'** היכי דמי עיר של
יחיד ונעשית של רבים אמר רב יהודה כגון
⁸ דאיסקרת' דרישגלותא א"ל ר"נמ"ט אילימא
משום דשכיחי גבי ⁹ הרמנא מדכרי אהרדי
כולהו ישראל נמי בצפרא דשבתא שכיחי
גבי הדדי אלא אמר רב נחמן כגון דיסקרתא
דנתוזאי ת"ר עיר של יחיד ונעשית של רבים
ורה"ר עוברת בתוכה כיצד מערבין אותה עושה
לחי מכאן ולחי מכאן או קורה מכאן וקורה
מכאן ונושא ונותן באמצע ¹⁰ ואין מערבין אותה
לחצאין אלא או כולה או מכוי מכוי כפני
עצמו ¹ היתה של רבים והרי היא של רבים

שריצה משמע ליה דאף במקום
 שמיעט מזל שני מאותו רוח מוילאין
 המדה עד כנגד מקום שריצה
 ומתמי' נהי דלואלין ⁽⁶⁾ ממקום שריצה
 עד מקום שזיין ואומר דשפיר זיין
 למקום שמיעט נמי חלות לן לנמרד
 דשפיר זיין ויש אלהים בהכלעה
 ובקדורין ובמדידה יפה שמודיין בהר
 המתלקט ' מתוך ה' ולא תלה
 בטעות ומשי אף למקום שריצה וכ"ש
 דלואלין נמי אחר מקום שמיעט
 להחמיר גירס' ר"ח ובלבד שלא ירצה
 ממדתו ואלכסון ולא גרים באלכסון
 אלא גרסיין ואלכסון ומיירי שמדדו
 שיהיו מזל אחד ולא הו' דומיא
 דרישא והכי פירושו דאם האחרון
 הרחיק זיין שלו יותר מן הראשון ממדת
 העיר ואלכסון אין לנו לומר שטעה
 אלא ש' לנו לומר שהראשון קיצר זיין
 שלו לעיר בקרן מערבית דרומית כי
 באותה שעה לא היו צעיר אלא ב'
 וג' בתים בקרן מזרחית כפונות ומדד
 משם חוה מדד אחר שנתיישבה
 העיר ולא טעה:

אָפֿילוֹ עבֿד אִפֿי שִׁפְחָה נִאִמִּים
בִּי. וְאִם וְהָ אִפֿי עַד
אֶחָד אֵינוֹ נֶאֱמָר כִּדְמִיָּה בִּפְרָק ז'
דְּכַתּוּבָה (ד' כח.) אֵלּוֹ נִאִמִּים לְהַעֲד
בְּגֻלָּה נֶאֱמָר שִׁפְחָה בְּקוּטָנוֹן לֵב
יָדוֹ שֶׁנֶּאֱמָר וְעַד כֶּחָן אֵינוֹ מֵהַלְכִין
בְּשַׁבָּת וּמוֹקֵי לֵה גַמְרָא וְהוּא דִּיש
גָּדוֹל עִמּוֹ מִשְׁמַע דְּגָדוֹל בְּפִנֵּי עַלְמֹ
לֹא מֵהֵימֵן וְיִלֵּי דְהִי' אֵינִי בְּגָדוֹל עִמּוֹ
פִּי שֶׁס' עוֹד יִלֵּי דְהָא דְקֹאֲמֵר הֵס
הֵמָּה דְע"כ לֹא קִאִי אִשִּׁשׁ פְּלוּנִי שֶׁהִיא
רַחֲמֵי דְמוֹקֵי לֵה בְּתַרְמוֹה דְרַבָּן וְסָגִי
לְגַלּוֹ מִתְרַבּוֹה דְרַבָּן לִיּוֹחְסִין ^א:

אזי הוה לדאורייתא לא מהיימי ווע"ג
 שמאמינין לנשים בשחיטה וניקור
 י צידה קודם שנעשית השחיטה הו
 הו כלל צידה ולהכי נאמן קטן טפי
 ינו נאמן בקוטנו לומר ע"כ היינו
 והא דקאמר ^א גבי צדיקת חמץ בנשים
 ירצנן משמע דאי הו לדאורייתא
 ו. ממש דצדיקת חמץ צריך קדוק
 נעלות הנשים טפי ממאן אחר וזו
 נעשים אינן נאמנות בצדיקת חמץ
 כל שוא ^ב : ע"ר ש"י יחיד. פ"י

גב': למקום שמיעט לא. בחמיה. והלא יש בכלל מחטים מנה: היינו
 פה. דהיינו אחד היינו למקום א': ב"ק ריבה א' ומיעט א' שמדדום
 שני בני אדם זה מיעט וזה ריבה: שלא ירבה יותר ממדה העיר
באלכסנא. לדפ' ריבה שיעור גדול לריבא למיתלי במחיתא
 תלין קיה בטעות האלכסון דלאמרין
 וזה היה בקי במדידה והניח טבלא של
 מחומין כנגד הקרן האלכסון כדאמרן
 (דף טו:) וזה מדד חלפים מאתמע
 הארץ והפסק את הויות כל אלכסון
 של אלכסון אכלא אס הויות יותר מכך
 אין לנו כחם לתלות ולכי מגומגם
 בלשון: לא נפקל על דברי סורא.

כל מה שגורו חכמים בתחומין להחמיר
על דברי תורה באו דמדאורייתא
לא מתסרי מידי ואינהו גזיר הלכך
אולינן בהו לקולא דהא תחומין עמאן
מדרבנן: **ביתנא** עיר של יידי.
שלא היו נכנסין ב' תמיד ס' רבוא
של בני אדם ולא תשיבא רה"ר דלא
דמיא לדגלי מדבר: **ונעשים** של
רבים. שנתוספו בה דיוורין או
נקבעו בה שווקים: **מערבין** את
כוחה. כבטחלה ואין מבזאותיה
זריצין תיקון שהרי היא כחצר אחת
וכגון שאין בה רה"ר גמורה של ט"ז
אמה ואם יש בה מפרש צגמרא
תקנתא לרה"ר ש צבחוה: **ושל צנים**
שנעשים של יידי. רבומא אשמעי'
דאע"ג דנעשים של יידי אין מערבין
את כולה הואיל ומחלתה של רבים
דדילמא הדרא ומתעבדה של רבים
ואחו לערובה כולה ואסור לערב
עיר של רבים בלא שיעור ואע"ג דאין
בה רה"ר גמורה שלא תשתכח תורת
רה"ר והואו שיעור הוי היכרא דטעמא
משום עירוב הוא: **א"ר** עשה חולה
לוא. שאר שלא איבדו עש שאר
העיר אלא לצדן: **נעיר חדשה**. כך

שמה: גב' מ"ט. תלו טעמא דה דלל משכח עיר של יחיד ונעשית של רבים אחריתי: משום דשכיחי. רבים גבי הרמנא אלל המושל דהיינו ריש גלותא ליעול רשות לזון ולהמיר בזכרות ולקסמן: מדברי אהרדי. דלל אמו למישרי של רבים והרי היא של רבים: נזכר דשכח שכיחי אהרדי. לשמוע דרשה: אלל א"ר נחמן. כל עיר של יחיד ונעשית של רבים שריא: גזון לסיקרא דנפולאי. כך של אותו האיש: וזה"ר עזרם כהנא. של ט"ו אמה רוחא: נתי מנא ולחי מנא. לראשי רה"ר. ובעיירות שאין להם חומה עסקין שראשי רה"ר מפולשין. ובשל רבים והרי היא של רבים לא שרו רבנן להא תקנתא דכל מזאומיה המפולשין הו"ו כרה"ר ועשו מקנתא מדרבנן דמחלפי ברה"ר אבל צביר של יחיד מוכחא מילתיה: ואין מערבין אואם לחלין. דזיון דמעיכרא חדא היא אסרי הני אהני והיא כמבוי ששכח אחד מן החצירות ולא נשתתפה בו לאסרה אכולהו: או מבוי מבוי. ולקמן [ע"ב] פריך השתא נמי ליסרו אהרדי: ואין

בצוקנו' שלא נכנסין בו תמיד ס' רבוא ולא חשיב רה"ר דלא דמי לז' מערבין את כולה כבתחלה ואין מצואותיה צריכין תיקון שהרי היא מפרש בגמרא תקומה לרה"ר שבתוכה ע"י לשון הקונטרס והדין עמו כדקדקתי בצרייתא בגמרא ואחיא מתני' נמי כרבנן דליה להו תקומתא דטיפי מברא' אמה ושלשים לא היה ש"ר ה' יהודה צדק וקורה דפרישתי' ואלה ס' רה"ר רבז ט"ז אמה מכאן ומכאן ובושקין לר' העיר מוז לו (דף טז.) דפרישנו בפ"ק (דף טז.) **במאן דלא בר"ע** ואת"ל וזרנן וליחיד כולה רה"ר לז' השני דהשתא צ"י כל מצוי ומצוי מותרין כל אחד ואחיד וז' לפנים מוז רגל הפנימי המותרת בתקומה אינה אוסרת שלא מלהשתמש בחיצונה דעיקר תשמיש דחזר החיצונה לצני חיצונה היה דכל מצוי ומצוי מותר כל אחד ואחד ומקומו מודו רבנן דפריש רה"ר לה"י ולרחבה דמערבין מדמי השא"ל צ"י חצירות משום דאש לאו ר' לה"י פתח הארז ודלאיבא דאמרין קאמר אפ"י לרחבה אין מערבין ללא

(א) לעליל לו. סוטה ל:א
(ב) לעיל מו: (ג) עתרוך הניר
דקרקתא וזביה גרמ"א וזכ
הניס ה"ר עתרוך
(ד) גריר' עתרוך קארטמא פ'ר
שאלטון של מוקסן. (ה) ע"ר
רש"י קדושין פ"ד ד"ה ח"א
וכי' הוסיף רש"י לנבא
דכחמיז קנן וחדשה ירושע
(טו:) א) שפיר לעיל נח:
במשנה: (ז) ע"ש ש"ס מוס'
ד"ה ורואן. (ח) פמסחין ד'
ד: (ט) ונע"ש מוס' לעיל
לא: ד"ה כאן ומוס' פמסחין
ד"ה ירושע ורואן. (י) דנ"ה
ד'וכי' א) שפיר לע"ש.

הגהות הב"ח

(א) תום' ד"ה למקום וכו'
נהי דלזלינן למקום שריצה
עד מקום שצ"ן ראמדינן
דשפיר:

מוסף רש"י

ושל רבים וגעשית של
 יחיד. שמתממש על כולו
 מעבור וזלזולם כ'א
 רבוא, ולא דמיו השמא
 דלגו מדרב, וזלזול מערבין
 את כוהן, יחד אלף אס
 כן שריו חוזה לה חמשים
 דיוורן יחד יעברו עמה
 למיחיה הוכר לעיר של רבס
 דלגו ליעברו כולה אלף
 מנאות מנאות (לעיר)
 כעיר חדשה (ח.)
 שביהודה. להיט עיר
 ששמה חשפה, רבנני
 (יהושע טו) זגן וחדשה
 (קדושין ח.) ג' הצירוף
 של שני בתיב. דיו למיח
 ג' חשפה של צ' צעלי
 חסם (לעיר ח.)